

78459 - انواع داروهای بیماری آسم و حکم استفاده از آن در هنگام روزهی رمضان

سوال

داروهای مورد استفاده برای بیماری آسم متفاوت است، از جمله اسپری معروف آسم و همینطور داروهایی به شکل کپسول که درون یک محفظه قرار دارد و در دهان پودر می‌شود و کم کم مکیده می‌شود و همچنین دستگاهی که داروی مایع در آن قرار داده می‌شود و سپس از طریق لوله‌ای که بر روی یک ماسک قرار دارد با روشن شدن دستگاه به صورت گاز وارد بدن می‌شود. آیا این روش‌ها باعث بطلان روزه می‌شود؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

بیماری آسم داروهای گوناگونی دارد که برخی روزه را باطل می‌کند و برخی باعث بطلان روزه نمی‌شود. مشهورترین این داروها اسپری و اکسیژن و تبخیر و کپسول‌های گوناگون است.

اسپری آسم حاوی گازی فشرده شده است که بیمار از آن استفاده می‌کند و از طریق مجرای هوا به ریه می‌رسد و باعث باز شدن ریه می‌شود. این اسپری نه خوردن و نوشیدن است و نه شبیه آن و بر این اساس علمای کمیسیون دائمی فتوا استفاده از این دارو را باعث بطلان روزه نمی‌دانند و شیخ ابن عثیمین و عموم علمای ما بر همین فتوا هستند.

برای مطالعه‌ی فتوای این علما به پاسخ سوال شماره‌ی (37650) مراجعه نمایید.

استفاده از اکسیژن نیز به معنای خوردن و نوشیدن نیست، بنابراین می‌توان بدون هیچ اشکالی در هنگام روزه از اکسیژن استفاده کرد.

اما استفاده از تبخیر از طریق دستگاهی است که دارو را - که غالباً یک داروی مایع محلول در کلرید سدیم هست - به بخار و قطرات بسیار ریز تبدیل می‌کند. این دارو در ظرفی کوچک و مخصوص دستگاه قرار داده می‌شود و با روشن شدن دستگاه، هوا با فشار بسیار بالا به آن وارد می‌گردد به طوری که باعث تبخیر دارو می‌گردد و از طرق ماسک یا لوله‌ای کوچکی در دهان توسط بیمار اشتنشاق می‌شود.

رسیدن قطرات آب یا نمک به درون شکم توسط این دستگاه تقریباً حتمی است و بیمار نمی‌تواند از این کار خودداری کند، بنابراین استفاده از این روش باعث بطلان روزه می‌شود و بیمار قضای آن را روزی دیگر به جای آورد.

کپسول: این دارو عبارت از کپسول‌هایی است که دارو به صورت پودر خشک در آن قرار داده شده است. این کپسول را وارد دستگاهی می‌کنند که آن را سوراخ می‌کند و سپس از طریق دستگاه به داخل دهان خالی می‌شود.

استفاده از این کپسول‌ها روزه را باطل می‌کند زیرا مقداری از این پودر با بزاق مخلوط شده و وارد معده می‌شود.

از شیخ محمد بن صالح العثیمین پرسیده شد:

برخی از مردم دچار بیماری آسم هستند و در اثنای روزه باید از اسپری استفاده کنند. حکم این کار چیست؟

ایشان گفتند:

«تنگی نفس که به آسم معروف است نوعی بیماری است که برخی دچار آن هستند و از الله برای ما و آن‌ها عافیت و شفا می‌خواهیم. این دسته از بیماران دو نوع دارو استفاده می‌کنند: دارویی که به آن کپسول گفته می‌شود، و مورد استفاده قرار می‌گیرد؛ این دارو روزه را باطل می‌کند زیرا دارای جرم است و وارد معده می‌شود. روزه‌دار تنها در صورت ضرورت در رمضان باید از آن استفاده کند و اگر در صورت ضرورت از این دارو استفاده کند افطار کرده و می‌تواند بقیه روز را بخورد و بنوشد و سپس به جایش روزی دیگر را قضا بگیرد. و اگر فرض کنیم این بیماری همیشگی است در این صورت حکم این بیمار مانند پیران کهنسال است و باید به جای هر روز به یک بینوا غذا دهد و روزه بر وی واجب نیست.

نوع دوم: داروهایی است که به صورت گاز است و باعث باز شدن مجاری تنفسی می‌شود تا بتواند به آسانی نفس بکشد. این دارو روزه را باطل نمی‌کند و روزه‌دار می‌تواند از آن استفاده کند و روزه‌اش صحیح است» (۱۹ / سوال شماره ۱۵۹).

همچنین از شیخ - رحمه الله - پرسیدند:

شخصی دچار آسم است و تنها با استفاده از کپسول اکسیژن می‌تواند قرآن بخواند؛ آیا در روز رمضان اجازه دارد از کسپژن استفاده کند؟

ایشان پاسخ دادند:

«اگر استفاده از اکسیژن برای وی ضروری نیست بهتر این است که از آن استفاده نکند. برای روزه‌دار الزامی نیست که قرآن بخواند تا بگوییم او برای قرآن خواندن از اکسیژن استفاده می‌کند. اما برخی از این بیماران می‌گویند: من نمی‌توانم استفاده از اکسیژن را ترک کنم و اگر از آن استفاده نکنم می‌ترسم و نفسم می‌گیرد. می‌گوییم: استفاده از اکسیژن اشکالی ندارد، زیرا آنطور که به ما گفته‌اند به معده نمی‌رسد بلکه به شرایین [تنفسی] می‌رسد تا باز شده و باعث آسانی تنفس شود و اگر اینطور باشد اشکالی ندارد.

اما نوعی دارو هست که برای بیماران آسم مورد استفاده قرار می‌گیرد و عبارت از کپسولی است حاوی نوعی پودر... استفاده از این دارو در روزهی واجب جایز نیست زیرا وقتی با آب دهان مخلوط شود وارد معده خواهد شد و در این صورت روزه را باطل می‌کند. اما اگر انسان مجبور به استفاده از این دارو باشد روزه‌اش افطار می‌شود و سپس قضایش را به جا می‌آورد و اگر مجبور است همیشه از این دارو استفاده کند روزه نمی‌گیرد و به جای هر روز به یک بینوا غذا می‌دهد. والله اعلم» (۱۹ / سوال ۱۹ به اختصار).

والله اعلم